

*Islandes prezidenta dr.
Olafura Ragnara Grimsona runa
Latvijas Valsts prezidenta G. Ulmaða
rîkotajàs svinîgajàs vakariðàs*

1998. gada 11. jûnijâ

Jūsu ekselence, Latvijas Valsts prezidenta kungs,
un Ulmaða kundze!
Dâmas un kungi !

Ar dziîâm jûtâm un godbijîbu mçs esam ieradudîes no
Islandes, lai apliecinâtu cieðu Jūsu valstij un noliektu galvas
tâs cîðas un upuru priekðâ, kas vainagojâs ar neatkarîgu valsti
un demokrâtisku dzîves veidu Latvijâ.

Gan Latvijai, gan Islandei liktenis laimîgâ kârtâ bija
lçmis piedalîties ðî gadsimta lielajâ demokrâtiskajâ revolûcijâ.
Gadsimta sâkumâ Islande, kas toreiz bija nabadzîga zemnieku
valsts, izcînîja paðnoteikðanos un vçlâk pilnîgu neatkarîbu.
Gadsimtam tuvojoties noslçgumam, Latvija var ar
gandarîjumu raudzîties uz atgûto neatkarîbu un baudît
augîus brîvîbai, kas cauri apspiestîbas gadu desmitiem bija
izauklçta cilvçku sirdîs.

Apziða par paðu noiето ceïu un mums labvçlîgais
liktenis, kas îâva sasniegt pilnîgu neatkarîbu, deva Islandei
drosmi atbalstît Baltijas tautu prasîbu pçc savas brîvîbas brîdî,
kad izðî îrâs Baltijas valstu liktenis.

Neatkarîbas atzîðana, kuru Islandes parlaments
apstiprinâja 1991. gada 11. februârî, un Reikjavikâ tâ paða
gada 26. augustâ parakstîtâ vienoðanâs par diplomâtisko
attiecîbu nodibinâðanu, bija notikumi, ko mçs nekad
neizmirsîsim, tas bija mazu tautu demokrâtiskâ ceîa gûtas
uzvaras triumfs.

Es atceros vârdus, ko parakstîðanas ceremonijâ Hofdi
çkâ teica Jūsu pârstâvji, un ne mazâk spilgti atmiòâ palikuðas
viðu mirdzoðas acis un sejas izteiksme brîdî, kad viði atradâs
krustcelçs cîðai, ko viði paði un Jūsu tauta bija ilgu jo ilgu

laiku mçi inājuði izcînît, par noþçlu nereti izpelnoties vāju izpratni no pasaules lielvalstîm.

Panâkumi, ko mûsu tautas guvuðas savos neatkarîbas centienos, ir apliecinâjums tam, ka izðî iroðais galavârds pieder tautas gribai, tam, ka mazas tautas un valstis kurâm nav nedz militâras nedz finansiâlas varas, bieþi vien var kalpot par paraugu jaunai pasaules kârtîbai.

Islande patiesi vçlas, lai draudzîbas saites, kuras mçs ðajâ neaizmirstamajâ laikâ sçjâm ar Latviju un abâm pârçjâm Baltijas valstîm, veidotu pamatus cieðai sadarbîbai mûsu starpâ nâkamajâ gadsimtâ.

Mana ðâbrîþa vizîte ir gan ðîs vçlmes apstiprinâjums, gan politiska deklarâcija nâkotnei. Gadu desmitiem ilgi piecu Ziemeivalstu starpâ ir pastâvçjusi tradîcija, ka valsts vadîtâjs, stâjoties amatâ, pirmajâs valsts vizîtçs apmeklç pârçjâs ètras valstis. Kad mani ievçlçja par Islandes prezidentu, es nolçmu godât ðo paraþu, bet vienlaikus izlçmu, ka tûlît pçc tam sekos valsts vizîte pie mûsu draugiem Baltijas valstîs, kas nesen atguvuði neatkarîbu. Tâdçjâdi Ziemeinieku tradîcijas tiktu apvienotas ar draudzîbas saitçm starp mums un Latviju, kâ arî ar tâs kaimiðiem Baltijâ, iedibinot precedentu prioritâtçm, kas tiktu godâtas arî turpmâk.

Islandes nolûks ir turpinât sniegt Jums atbalstu un palîdzçt panâkt vçl lielâku ietekmi demokrâtijas, droðîbas un progresa turpmâkâ attîstîbâ Eiropâ.

Es ar prieku atceros savu sadarbîbu ar Latvijas parlamentârieðiem Eiropas padomç pirms manas ievçlçðanas par Islandes prezidentu. Tur Jûsu tautas demokrâtiski ievçlçtiem pârstâvjiem bija iespçja ietekmçt ðo institûciju, kuru mûsu kontinenta demokrâtiskâs nâcijas uzcçla uz pasaules kara gruveðiem, un dot savu ieguldîjumu, lai tâ kiûtu

pat spēcīgu cilvēktiesību un demokrātijas aizstāvi jaunajā laikmetā.

Pirms gada es teicu, ka " neatkarību jaunieguvušo Eiropas valstu tiesības ir pārbaudījums tās jaunās pasaules drošības sistēmas patstāvībai un morāles spēkam, kuru pašlaik NATO dibinātāji uzņemties formulēt, un šajā izdī irošajā brīdī Islande joprojām prasa, kāda būs Baltijas valstu vieta, un atkal un atkal uzsver mazo nāciju tiesības uz drošību, mieru un demokrātiju". Pēc tam es atsaucos uz šo izteikumu sarunās ar ASV Prezidentu Vašingtonā. Ēvakar es vāreiz atkārtēju reiz jau izteikto viedokli.

NATO Madrides galotnē tikšanās sagatavošanas posmā, pašā samita laikā un arī pēc tam Islandes valdība ir stingri uzsvērusi Baltijas valstu tiesības pilnā mērā piedalīties NATO paplašināšanās procesā un jaunas kārtības iedibināšanā Eiropas drošībā.

Eiropas virzība uz ekonomisko progresu un augstāku dzīves līmeni notiek atdī irīgās formās. Dažas valstis ir izvāļjušas saistīt savu likteni ar Eiropas Savienību.

Islande, Norvēģija un Ēveice ir pamācošs tādu valstu piemērs, kuras ir sasniegušas augdupeju, neesot ES dalībvalstis, šī pieredze nenoliedzami apstiprina, ka Eiropa nav vis viena čka, kur mums visiem jākāpj vienā un tajā pašā liftā, lai tiktu augdupe, bet gan drīzāk apdzīvota vieta ar daudz krāsainām čkām, kur ir iespējams sasniegt pārticību.

Islandē mēs daškārt uzsveram, ka saskaōā ar pašā Māstrihtas līgumā izvirzīto konverēnces kritēriju un salīdzinājumā ar gandrīz visām tām ES dalībvalstīm, kas parakstījušas šo līgumu, mums ir izdevies sasniegt lielākus panākumus ekonomikas vadībā kā šīm valstīm. Šī realitāte rāda, ka pārticības un progresa ziōā katra nācija ir pati sava

likteòà lçmçja un nevar pârlikt ðo atbildîbas nastu uz citu pleciem.

Gan tagad, gan nâkotnç mçs esam gatavi dalîties ar Latvijas cilvçkiem savâ pieredzç un mâcîbâ, kuru esam guvuði, esam gatavi sadarboties un kalpot par ceîvedi citâm mazâm tautâm viòu centienos paaugstinât savu dzîves lîmeni, iegût droðîbu, nostiprinât demokrâtiju un vienlaikus baudît mieru un progresu.

Ir gandarîjums redzçt, kâ nostiprinâjusies izvçrstâ sadarbîba mûsu tautu starpâ pçdçjo gadu laikâ. Mçs veltîsim savas pûles tam, lai attîstîtu savu valodu un kultûru un lai parâdîtu, kâ nacionâlâ mantojuma un starptautisku mâkslas kustîbu mijiedarbîba dod impulsu mâkslinieciskai jaunradei. Vçl nesen Islandes balets, viesojoties pie Jums, îâva izlases veidâ gût ieskatu par to, kâdi vitâli spçki ðodien darbojas Islandes kultûrâ, un mçs ceram, ka, mums turpmâk bûs lielâkas iespçjas iepazīties ar jûsu izcilo mâkslinieku darbu Islandç.

Viens no Islandes mûzikas pasaules lîderiem paðlaik ir Latvijas Nacionâlâ simfoniskâ orî estra mâkslinieciskais vadîtâjs, un rît mçs baudîsim mûsu valstu mûziîu sadarbîbas augîus.

Mçs vçlçtos redzçt cieðâkus kontaktus starp mûsu zinâtniekiem un studentiem, kâ arî likt pamatu tirdzniecîbas attîstîbai. Ir svarîgi, ka divas Islandes lielâkâs firmas jau ir ieòçmuðas stabilu vietu Latvijas biznesa vidç, viena no tâm darbojas kokmateriâlu tirdzniecîbâ un otra - jûras kravu pâravadâjumos.

Islande pçdçjâs desmitgadçs ir guvusi svarîgu pieredzi sadarbîbâ starp piecâm Ziemeîvalstîm, un mçs patiesi ceram,

ka šo modeli arvien lielākā mērā var piemērot sadarbībai starp Ziemeļvalstīm un Baltijas valstīm pēc iespējas vairākās jomās.

Jaunizveidotās reģionāla mēroga organizācijas- Baltijas Padome, Barenca reģiona Padome un Arktikas Padome - ir nozīmīgi forumi, kas parāda, kā Ziemeļu nācijas un Baltijas valstis var iesaistīt varenas kaimiņvalstis un pasaules lielvaras sadarbības projektos, kuri veicinās pielāgošanos demokrātiskām attiecībām, apkārtnes vides saglabāšanu, lielāku drošību un ekonomisko labklājību.

Daudzi faktori norāda, ka šīs jaunizveidotās reģionālās organizācijas, kuras aptver teritoriju ap Baltijas jūru un pāri Barenca jūras reģionam sniedzas līdz pat Ziemeļamerikai, var kļūt par ietekmīgiem forumiem auglīgai sadarbībai starp Krieviju, Savienotajām valstīm un Eiropas savienību, tie ir forumi, kuros Ziemeļvalstis un Baltijas valstis, ar mūsu tradīcijām un kompaktajām iedzīvotāju kopām, ienes jaunu stilu, brīvāku atmosfēru un pareizo tempu.

Šo reģionālo organizāciju loma izraisa arvien pieaugošu interesi no ASV puses, un arī Krievijai ir uz sadarbību orientēta pieeja. Tāpēc Ziemeļvalstīm un Baltijas valstīm ir būtiski svarīgi nākt klajā ar taustāmiem pierādījumiem, ka mēs kopīgi esam gatavi uzņemties tik svarīgo lomu.

Daudzi faktori mudina mūs nākamajā gadu tūkstošā veidot ciešākas saites - ne tikai mūsu kopīgais mantojums no cīņām par demokrātisku pārvaldes formu un valstisko neatkarību, bet arī nepieciešamība aktīvi iesaistīties jaunās pasaules kārtības veidošanā.

Pateicībā Latvijas Valsts prezidentam un Latvijas tautai par silto uzņemšanu un patieso draudzību, es aicinu jūs piecelties un pacelt šo tostus par Latvijas Valsts prezidentu,

Gunti Ulmani, viòà kundzi un mûþîgu draudzîbu starp Latviju
un Islandi!